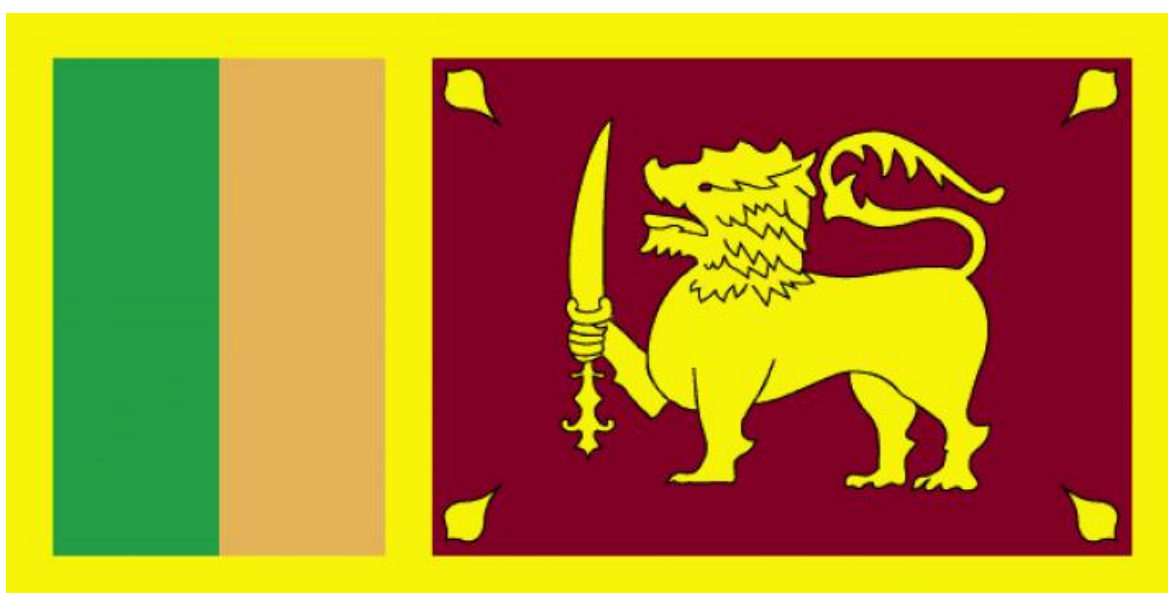

RYNEK TURYSTYCZNY SRI LANKI

Agnieszka Piekoszowska
Grupa ORT 3 studia dzienne
Numer indeksu 34731
2010

Spis treści

RYNEK TURYSTYCZNY SRI LANKI	1
WSTĘP	3
Rozdział I: SRI LANKA- WIADOMOŚCI OGÓLNE	4
1.1. Podstawowe informacje	4
1.2 Warunki naturalne rozwoju turystyki.....	7
1.3 Rejony ruchu turystycznego	8
1.4. Dostępność komunikacyjna	10
Rozdział II: RYNEK RECEPCJI TURYSTYCZNEJ	11
2.1 Regiony turystyczne według UNWTO oraz umiejscowienie Sri Lanki	11
2.2 Ruch turystyczny w regionie Azji i Pacyfiku na tle świata.....	11
2.3. Turystyka zagraniczna.....	12
2.3.1. Przyjazdy zagraniczne na przestrzeni lat	12
2.3.2. Główne regiony i rynki generujące ruch turystyczny na Sri Lance.....	13
2.4. Profil turysty	16
2.4.1 Płeć i wiek turystów	16
2.4.2. Zawody turystów	18
2.5. Motywy przyjazdów turystów	18
2.6. Środki transportu	20
2.7. Odwiedzane regiony	21
2.8. Długość pobytu turystów	23
2.9. Zakwaterowanie	24
2.10. Dochody z turystyki przyjazdowej	27
Rozdział III: RYNEK EMISJI TURYSTYCZNEJ SRI LANKI	28
3.1. Turystyka krajowa	28
3.2. Turystyka zagraniczna.....	29
Rozdział IV: ZNACZENIE RYNKU TURYSTYCZNEGO SRI LANKI DLA POLSKI	30
4.1. Przyjazdy mieszkańców Sri Lanki do Polski.....	30
ZAKOŃCZENIE	31
SPIS ILUSTRACJI	32
SPIS ZDJĘĆ	32
SPIS TABEL	32
SPIS WYKRESÓW	33

WSTĘP

Sri Lanka- „Mały cud”(Small miracle) hasło reklamowe skłoniło mnie do poznania bliżej tego kraju i odwiedzenia go. Wyspa w kształcie łzy na Oceanie Indyjskim oferuje swoim gościom zarówno tym biznesowym jak i wakacyjnym różnorodność atrakcji. Miasta handlowe takie jak Kolombo, czy Kandy oferują wiele biznesowych i handlowych możliwości. Piaszczyste, białe plaże i atrakcyjny podwodny świat, który otacza wyspę dają możliwość turystom odpoczynku i zrelaksowania w ciepłym i wygodnym otoczeniu. Piękne lasy deszczowe, góry i sceniczne krajobrazy plantacji herbaty są w zasięgu paru godzin. Turyści również mogą odwiedzić sanktuaria starożytnego świata jak i dzikiej przyrody. Jednak nie tylko to czyni Sri Lankę małym cudem. To właśnie mieszkańcy, którzy swoim uśmiechem i życzliwością potrafią sprawić, że podróż na Sri Lankę przemienia się w cud.

Moim zadaniem jest zanalizowanie rynku turystycznego Sri Lanki i rozważenie czy jest to kraj emisji czy recepcji turystycznej.

Praca składa się z czterech rozdziałów. W pierwszym z nich przedstawiłam informacje ogólne o kraju, by przybliżyć obraz Sri Lanki i dać podstawę do rozważań przy następnych rozdziałach.

Drugi rozdział poświęcony jest rynkowi recepcji turystycznej Sri Lanki. Zawarte w nim są dane dotyczące między innymi: liczby turystów, ich profili, krajów emisyjnych, środków transportu, długości pobytu, miejsc odwiedzanych najczęściej, miejsca zakwaterowania i dochodów osiągniętych z turystyki.

Rozdział trzeci zawiera dane dotyczące rynku emisji turystycznej. Jednakże są one uboższe niż poprzedniego rozdziału, gdyż widoczny jest ich niedobór w ogólnych statystykach. Dane podzielone zostały na turystykę krajową i zagraniczną. W czwartym rozdziale zajęłam się znaczeniem rynku turystycznego Sri Lanki dla Polski.

Głównym źródłem, z którego korzystałam przy opisie informacji ogólnych był jedyny dostępny przewodnik napisany w języku polskim z serii „Podróże marzeń” jak i książka Z. Kruczka „Kraje pozaeuropejskie”. Do danych statystycznych wykorzystałam głównie coroczny statystyczny raport z 2008 r. i comiesięczny statystyczny raport wydawany przez Lankijski urząd do spraw rozwoju turystyki(Sri Lanka Tourism Development Authority).

Rozdział I: SRI LANKA- WIADOMOŚCI OGÓLNE

1.1. Podstawowe informacje

Położenie: Sri Lanka zwana także Perłą Oceanu Indyjskiego, położona jest w Południowej Azji, na wyspie Cejlon oddzielonej od Półwyspu Indyjskiego wodami Zatoki Mannar i Cieśniny Palk, ale jednocześnie połączonej z subkontynentem „mostem Adama”(Adam Bridge), utworzonym z szeregu mieliżn i raf koralowych.¹

Ilustr. 1: położenie Sri Lanki na mapie świata(źródło:

http://www.saltanoticiassalta.com/UserFiles/Image/Sri_Lanka_Map.jpg

Powierzchnia: 65,6 tys. km², wielkość od północy do południa 430km, od wschodu do zachodu 225km

Stolica: Kolombo

Strefa czasowa: UTC+5:30

Populacja: według ostatnich badań liczba populacji Sri Lanki wynosi około 20 milionów. Podział etniczny wygląda następująco: Syngalezi 74%, Tamilowie 18%, Maurowie 7%, Burgowie , Malezyjczycy i inni 1%.

Gęstość zaludnienia: 305 mieszkańców/km². Innymi ważnymi demograficznymi wskaźnikami są: umiejętność pisania i czytania 92%, urodzenia 15,6/ 1000, umieralność noworodków 14,3/1000, średnia długość życia dla kobiet 74 lata, dla mężczyzn 64 lata.²

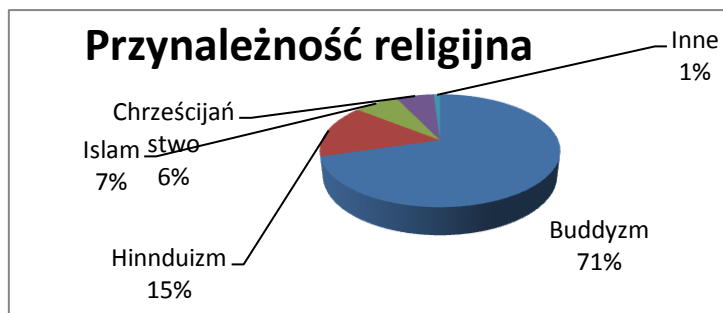
Język: głównymi językami na Sri Lance są: Syngalijski 74% (oficjalny i narodowy), Tamilski 18% (narodowy), inne 8%. Język angielski używany jest przez rząd oraz jako język mówiony przez 10% ludności ..

Religia: Sri Lanka jest wielo religijnym społeczeństwem. Jednak Buddyzm jest przeważającą religią, inne takie jak Hinduizm, Chrześcijaństwo i Islam również są wyznawane.

Prawie wszyscy Syngalezi wyznają buddyzm. Większość Tamilów to hinduiści, ale jest też wielu jest chrześcijan pochodzenia tamilskiego. Maurowie wyznają islam.

¹ Z książki: Kruczek Z., *Kraje pozaeuropejskie*, wyd. PROKSENIA, Kraków 2005, s.205.

² Z Internetu: <http://www.tourism-srilanka.com/population.html>

Wykres nr 1: Przynależność religijna (źródło: opracowanie własne na podstawie: Rudnicki B., Sri Lanka, Mediaprofit, Warszawa 2007, s. 270)

Waluta: rupia lankijska (LKR) 1\$= 100 LKR

Ustrój polityczny: Demokratyczno- Socjalistyczna Republika Sri Lanki uzyskała niepodległość w 1948 roku. Głową państwa jest prezydent (obecnie od 2005r., Mahinda Rajapaksa), wybierany w wyborach powszechnych na sześcioletnią kadencję. W parlamencie zasiada 225 posłów, wyłanianych w zmodyfikowanej formie reprezentacji proporcjonalnej. Oficjalne wybory do parlamentu również odbywają się co sześć lat. Na czele parlamentu stoi premier z partii, która ma większość. Dwie główne partie to populistyczna, nacjonalistyczna Lankijska Partia Wolności i Zjednoczona Partia Pracy. Od 1983 do 2009 r. na Sri Lance trwała wojna domowa. Po zawieszeniu broni w latach 2002-2006 r. działania wojenne rozgorzały na nowo.³ Koniec wojny nastąpił w maju 2009 po pokonaniu ostatniego bastionu tamilskich tygrysów.

Gospodarka: Podstawą gospodarki kraju pozostaje wciąż rolnictwo, a główną uprawą jest ryż. Głównym rolniczym produktem eksportowym jest słynna herbata cejlońska. Spore dochody daje też eksport odzieży na Zachód. Trzecie miejsce pod względem wielkości dochodów zajmuje turystyka. 12,5% PKB pochodzi z rolnictwa, leśnictwa i rybołówstwa. Handel hurtowy i detaliczny daje 22,5%, a wytwórczość 17,1%. Spośród innych ważnych upraw trzeba wymienić kauczukowiec, palmę kokosową i rośliny przyprawowe, stanowiące jedną trzecią krajowego eksportu. Eksport kamieni szlachetnych zwłaszcza cejlońskiego szafiru ma też nie małe znaczenie.⁴

PKB (2008):

Całkowite: 91,87 mld USD

Per capita: 4 300 USD⁵

Historia

Pierwszymi mieszkańcami wyspy byli Weddowie, żyjący tu w latach od 300 roku p.n.e. do 600 roku n.e. Wtedy to zostali oni podbici przez Syngalezów, którzy przybyli na wyspę z terenów północnych Indii. Osiedlili się głównie na suchych terenach we wschodniej i centralnej części wyspy. Założyli tutaj królestwo ze stolicą w Anuradhapurze. Stworzyli wielką cywilizację korzystającą ze skomplikowanych systemów nawadniających. Ich religią był buddyzm. Wiele razy odpierali najazdy Tamilów, Malajów i Muzułmanów. Jednak najazd na przełomie XI i XII wieku hinduskich Tamilów z południowych Indii zmusił Syngalezów

³ Z książki: Rudnicki B., *Podróże marzeń, Sri Lanka*, wyd. Mediaprofit, Warszawa 2007, s.270.

⁴ Ibidem

⁵ Z Internetu: <http://www.stosunki.pl/?q=node/950>

do osiedlenia się bardziej na południe, gdzie w górzystym wnętrzu wyspy wokół miasta Kandy założyli nowe królestwo. Do dziś stoją tam świątynie buddyjskie, których pochodzenie datuje się na wiek XI. Na początku XVI wieku zachodnie wybrzeże zostało zajęte przez Portugalczyków, którzy z kolei w 1658 roku zostali wyparci przez Holendrów. Założyli oni fort w okręgu centralnym, który do dziś zachował nazwę Fort. Dopiero w 1796 r. wyspę opanowali Brytyjczycy, włączając ją przy tym do Imperium Brytyjskiego. W tym czasie tylko rejon Kandy pozostał niezależnym królestwem, aż do roku 1815.

Początkowo kolonizatorzy założyli w rejonie górskim plantacje kawy. Jednak po zniszczeniach przez chorobę, zastąpiła ją herbata. Na wybrzeżu natomiast powstały plantacje kauczukowców i palm kokosowych. Do pracy zostali ściągnięci z Indii Tamilowie.

Po II wojnie światowej na wyspie Cejlon, jak nazwana została przez Brytyjczyków, nasiliły się powstania przeciw kolonizatorom. Doprowadziły one w końcu w 1948 r. do uzyskania niepodległości.

Od 1972 r. kraj przyjął nazwę Socjalistycznej Republiki Sri Lanki, która później zmieniła się na Demokratyczno- Socjalistyczną Republikę Sri Lanki.⁶

W 1983 wybuchła wojna domowa z Tamilami, tworzącymi dużą mniejszość skupioną na północy wyspy, którzy domagali się własnego, niepodległego państwa Ilam. Przez długi okres północno-wschodnia część wyspy stanowiła *de facto* niezależne państwo, ale po 2000 roku wojska rządowe przejęły inicjatywę nad Tamilskimi Tygrysami. 17 maja 2009 pokonane Tamilskie Tygrysy ogłosiły złożenie broni, a prezydent Sri Lanki, Mahinda Rajapaksa, ogłosił zakończenie trwającej ponad ćwierć wieku wojny.

26 grudnia 2004 roku największe od prawie pół wieku podwodne trzęsienie ziemi wywołało falę tsunami, która spowodowała znaczne szkody nie tylko na Sri Lance, ale także w Tajlandii, Indonezji i na Malediwach – zginęło około 300 000 osób. Sri Lanka bardzo ucierpiała – zginęło na niej ponad 40 000 osób. Do tej liczby należy także dodać wielu zaginionych. Ucierpiała na tym także gospodarka wyspy, wybrzeże było zniszczone. Na długi czas podupadła turystyka.⁷

Podział administracyjny: 9 prowincji; Centralna, Północno- Centralna, Północno-Wschodnia, Północno- Zachodnia, Sabaragamuwa, Południowa, Uva, Zachodnia, Wschodnia.⁸

⁶ Z internetu: historia Sri Lanki: <http://www.travelplanet.pl/przewodnik/sri-lanka/historia.html>

⁷ Z Internetu: historia Sri Lanki: http://pl.wikipedia.org/wiki/Sri_Lanka

⁸ Źródło: http://www.srilanka.travel/index.php?option=com_content&view=article&id=122&Itemid=161&lang=en

Ilustr. 2 podział administracyjny Sri Lanki(źródło: <http://www.sltda.gov.lk/node/260>

Transport i łączność: Stosunkowo dobrze rozwinięta sieć transportowa; 97,3 tys. km dróg, (w tym 81% o nawierzchni utwardzonej), magistralne: Kolombo–Dżafna z odgałęzieniem do Trikunamalaja; 1449 km linii kolejowej. (szerokotorowe) łączy Kolombo z ośr. regionalnymi; żegluga przybrzeżna; połączenie promowe z Indiami, wzdłuż Mostu Adama; gł. porty mor.: Kolombo, Trikunamalaja i Galla; ich łączne przeładunki przekraczają 33,8 mln t (2004); międzynarodowy. port lotniczy. w Kolombo. Sieć łączności modernizowana przez prywatnych operatorów; 1,2 mln abonentów telefonii stacjonarnej; w użytkowaniu 3,4 mln telefonów komórkowych(2005r.)⁹

1.2 Warunki naturalne rozwoju turystyki

Sri Lanka odznacza się niewyobrażalnym zróżnicowaniem krajobrazu: od parych tropikalnych plaż po chłodne zielone wyżyny. W tak urozmaiconym terenie występują rozmaite typy fauny i flory oraz rolnictwa(od plantacji palm na wybrzeżu do uprawy herbaty na wyżynach).Prawie całe, liczące 1340 km długości wybrzeże Cejlonu jest płaskie i łagodną pochyłością schodzi d o Oceanu Indyjskiego. Wyspa w znacznej części obrzeżona jest złocistymi plażami i gęstymi zagajnikami palm kokosowych. Im dalej wybrzeża w głąb wyspy, tym teren bardziej się wznosi, przechodząc przez szereg różnych stref klimatycznych między innymi: lasy deszczowe, lasy wilgotne, strefa sucha-sawanna.¹⁰

Najwyższym szczytem jest Pidurutalagala, 2,524m; najwyższym wodospadem jest Bambarakanda, 263m; powierzchnia parków narodowych wynosi 8000 km².

Klimat i pogoda: Według położenia względem Równika Sri Lanka charakteryzuje się klimatem tropikalnym. Nie ma określonych sezonów. Pogoda na równinach oraz na wybrzeżu jest słoneczna oraz wilgotna z przeciętną temperaturą 27 °C. Względna wilgotność waha się od 70% w dzień do 90% w nocy. Tereny górskie mają chłodniejszy klimat ze średnią temperaturą około 20°C. Sri Lanka może cieszyć się obfitymi opadami deszczu. Południowo- zachodni monsun przynosi deszcz przeważnie od maja do czerwca

⁹ Z Internetu: <http://encyklopedia.pwn.pl/haslo.php?id=4575374>

¹⁰ Z książki: Rudnicki B., *Podróże marzeń, Sri Lanka*, wyd. Mediaprofit, Warszawa 2007, s.18.

w regiony zachodnie, południowe i centralne wyspy, natomiast północno- wschodni monsun powoduje opady deszczu w północnej i wschodniej części wyspy od lutego do stycznia.¹¹

1.3 Rejony ruchu turystycznego

Ilustr. 3: atrakcje turystyczne Sri Lanki

Trójkąt kulturowy: przyciąga największą liczbę turystów na Sri Lance. Składa się z Anuradhapury, Polonnaruwy i Kandy jako trzecim kątem oraz położoną w środku Sigiriya. Wszystkie cztery miasta posiadają antyczną wartość Sri Lanki. Trójkąt kulturowy jest najlepszym sposobem, by zrozumieć kulturę i dziedzictwo Sri Lanki. Klasztory w Anuradhapurze, ruiny pałaców w Polonnaruwie, świątynie w jaskiniach w Dambulli, ogrody Sigiriji, świątynia Zęba Buddy w Kandy przekazują opowieść o bogatej historii Sri Lanki.¹²

Wybrzeże południowe i zachodnie: w rejonie południowym przeważają piękne piaszczyste plaże oraz ocean, co daje możliwości do

rozwoju turystyki wypoczynkowej oraz aktywnej takiej jak snorkling, pływanie, czy nurkowanie. Głównymi ośrodkami turystycznymi w tym rejonie są Galle, Unawatuna, Midigama, Weligama. W rejonie wybrzeża zachodniego głównymi ośrodkami wypoczynku są: Hikkaduwa, Beruwala i Kalutara.

Foto 1: plaża w Hikkaduwa (źródło: zbiory własne)

¹¹ Źródło: <http://www.tourism-srilanka.com/climate.html>

¹² Źródło: <http://sri-lanka.saarctourism.org/reg-review.html>

rejonie tym znajduje się wylęgarnia żółwi oraz doskonałe miejsce do surfingu. Typowym atrakcją tego regionu są rybacy niczym czaple siedzący na drewnianych żerdziach oraz kolorowe rybackie katamarany.

Kraina wzgórz: górzysta kraina rozpościera się w sercu wyspy. Jest to zupełnie inny świat niż pozostałe obszary kraju. Cały obszar zajmują zielone pagórki i góry. W niższych partiach na zboczach rozciągają się plantacje herbaty. Toczące się z wyniosłych skalnych progów spienione wodospady znikają w wąskich gardłach stromych dolin.¹³ Klimat jest tam porównywalny z europejską wiosną lub jesienią. Głównym miastem tego rejonu jest Nuwara Eliya, gdzie można udać się do ogrodu botanicznego i poczuć kolonialny angielski klimat. Ciekawą atrakcją turystyczną w tym rejonie jest Szczyt Adama(2243m n.p.m.)-góra czterech religii. Podczas wschodu słońca można zaobserwować cień góry idealnie układający się w trójkąt. Przy plantacjach herbaty można udać się do fabryki herbaty, bo dowiedzieć się jak przeprowadza się proces tworzenia herbaty.

Foto 2: Szczyt Adama 2243 m n.p.m.(źródło: zbiory własne)

Foto 3: Plantacja herbaty (źródło: zbiory własne)

Kolombo: Stolica Sri Lanki. Poza tym jest to miasto bardzo gwarne z widocznymi pozostałościami po angielskiej i portugalskiej kolonizacji. Nowoczesność miesza się z tradycją, mieszanka kultur egzystujących na wyspie tu jest najbardziej widoczna. Jedną z atrakcji Kolombo jest pociąg do Kandy, który przemierza 150 km przez rozmaite krajobrazy od pól ryżowych po wysokie góry. Kolombo jest dość zielonym miastem, warto wybrać się na spacer na wyspę Niewolników, by zobaczyć świątynię buddyjską z posągami Buddy oraz małym muzeum. Wychodząc na ulice Kolombo warto zapuścić się w jego uliczki i poczuć zapach tego miasta oraz podglądać życie codzienne mieszkańców.

Parki Narodowe: jest ich 20, największymi z nich są Wilpattu National Park, gdzie chronione są obszary naturalnych jezior. Drugim co do wielkości i najczęściej odwiedzanym przez turystów parkiem narodowym jest Yala national Park gdzie pod ochroną jest bogactwo fauny szczególnie ptactwa i leopardów. W 2004 roku tsunami w znacznej części zniszczyło park. Równina Hortona położona na południowym obrzeżu gór smagany

Foto 4 : Jezioro na Równinie Hortona(źródło: zbiory własne)

¹³ Z książki: Rudnicki B., *Podróże marzeń, Sri Lanka*, wyd. Mediaprofit, Warszawa 2007,s.195.

wiatrem płaskowyż rozciągający się na wysokości 2000m. Najpopularniejszą atrakcją tego parku jest Koniec świata, który jest punktem widokowym usytuowanym na samej krawędzi płaskowyżu.

1.4. Dostępność komunikacyjna

Autobusy: docierają do prawie każdej znaczącej miejscowość na wyspie, tyle, że jeżdżą wolno, są zatłoczone i podróżuje się nimi niewygodnie. Na Sri Lance są różne rodzaje autobusów- państwowe, prywatne, przyspieszone, pośpieszne. Różnią się ceną i częstotliwością zatrzymywania się.

Samochód: ciężko poruszać się Europejczykom po lankijskich drogach ze względu na zasady obowiązujące w ruchu drogowym, zatłoczone drogi, dodatkowym utrudnieniem jest lewostronny ruch oraz zła jakość nawierzchni.

Pociągi: lankijskie pociągi to antyki- podróżuje się nimi wolno, ale za to z urokiem szczególnie w malowniczych okolicach górskich. Opłaty są zwykle niskie, jednak wagony bywają niemożliwie zatłoczone, a spóźnienia należą do normy. W Kolombo zaczynają się trzy główne linie: nadbrzeżna, główna i północna. Większość składów ma tylko wagony klasy 2 i 3.

Tuk- tuki: zmotoryzowane riksze, zwane tuk-tukami, trójkołowcami lub nawet taksówkami, znajdziemy na Sri Lance wszędzie. To odpowiedni środek transportu na małych odległościach.

Taksówki: działają głównie w Kolombo, są nieco droższe niż tuk- tuki. Na prowincjach jeżdżą mini busy nazywane taksówkami, które czekają na pasażerów przy przystankach autobusowych.

Foto 5 : tuk- tuk(źródło: zbiory własne)

Rozdział II: RYNEK RECEPCJI TURYSTYCZNEJ

2.1 Regiony turystyczne według UNWTO oraz umiejscowienie Sri Lanki

Dla celów statystycznych UNWTO podzieliła świat na 5 regionów turystycznych z czego nie każdy z nich pokrywa się z faktycznym położeniem. Sri Lanka została przydzielona do regionu Azji i Pacyfiku(Asia and the Pacific) do subregionu Azji południowej (South Asia).

2.2 Ruch turystyczny w regionie Azji i Pacyfiku na tle świata

Poniższa tabela pokazuje międzynarodowe przyjazdy turystów do regionów i subregionów na świecie. W stosunku do świata region Azji i Pacyfiku w 2008 roku plasował się na drugim miejscu po Europie, co do liczby przyjazdów. Rynek ten stale się rozwija. W obrębie rejonu Azji i Pacyfiku, subregion Azji południowej zajął ostatnie miejsce, choć liczba przyjazdów stale rośnie, a przeciętny roczny wzrost przyjazdów w latach '00-'08 wyniósł 6,8% co daje mu drugą pozycję w tym polu.

Tab. nr 1. Międzynarodowe przyjazdy turystów do regionów i subregionów

	International Tourist Arrivals (million)							Market share (%)	Change (%)		Average annual growth (%)
	1990	1995	2000	2005	2006	2007	2008*	2008*	07/06	08*/07	'00-'08*
World	438	534	684	804	853	904	922	100	6.1	2.0	3.8
Europe	265.0	309.5	392.6	441.8	468.4	487.9	489.4	53.1	4.1	0.3	2.8
Northern Europe	28.6	35.8	43.7	52.8	56.5	58.1	57.0	6.2	2.8	-1.9	3.4
Western Europe	108.6	112.2	139.7	142.6	149.6	154.9	153.3	16.6	3.6	-1.1	1.2
Central/Eastern Europe	33.9	58.1	69.3	87.5	91.4	96.6	99.6	10.8	5.6	3.1	4.6
Southern/Mediterr. Eu.	93.9	103.4	139.9	158.9	170.9	178.2	179.6	19.5	4.3	0.8	3.2
Asia and the Pacific	55.8	82.0	110.1	153.6	166.0	182.0	184.1	20.0	9.6	1.2	6.6
North-East Asia	26.4	41.3	58.3	86.0	92.0	101.0	101.0	10.9	9.8	-0.1	7.1
South-East Asia	21.2	28.4	36.1	48.5	53.1	59.7	61.7	6.7	12.3	3.5	6.9
Oceania	5.2	8.1	9.6	11.0	11.0	11.2	11.1	1.2	1.7	-0.9	1.8
South Asia	3.2	4.2	6.1	8.1	9.8	10.1	10.3	1.1	2.6	2.1	6.8
Americas	92.8	109.0	128.2	133.3	135.8	142.9	147.0	15.9	5.2	2.9	1.7
North America	71.7	80.7	91.5	89.9	90.6	95.3	97.8	10.6	5.2	2.6	0.8
Caribbean	11.4	14.0	17.1	18.8	19.4	19.8	20.2	2.2	1.6	2.0	2.1
Central America	1.9	2.6	4.3	6.3	6.9	7.8	8.3	0.9	12.0	7.0	8.4
South America	7.7	11.7	15.3	18.3	18.8	20.1	20.8	2.3	6.5	3.6	3.9
Africa	15.1	20.0	27.9	37.3	41.5	45.0	46.7	5.1	8.4	3.7	6.7
North Africa	8.4	7.3	10.2	13.9	15.1	16.3	17.2	1.9	8.5	4.9	6.7
Subsaharan Africa	6.7	12.7	17.6	23.4	26.5	28.7	29.5	3.2	8.3	3.1	6.7
Middle East	9.6	13.7	24.9	37.9	40.9	46.6	55.1	6.0	14.0	18.1	10.5

Source: World Tourism Organization (UNWTO) ©

(Data as collected by UNWTO, 2009)

Źródło: UNWTO Tourism Highlights, Edition 2009

2.3. Turystyka zagraniczna

2.3.1. Przyjazdy zagraniczne na przestrzeni lat

Do roku 1972 Sri Lanka nie była zainteresowana działaniami promującymi turystykę. Turystyka miała znikome znaczenie. W 1973 r. odnotowywano powolny wzrost, by w roku 1982 wskaźnik osiągnął maksimum 400,000 przyjazdów. W następnych latach radykalnie zmniejszyła się liczba przyjazdów. Spowodowane to było wojną domową i wystąpieniem zbrojnym Tamilów. W roku 1987 r. wkroczyły do państwa indyjskie oddziały pokojowe, co spowodowało, że sytuacja w kraju stabilizowała się, a liczba przyjazdów turystycznych pomiędzy rokiem 1989-90 znacznie wzrosła. Porozumienie o zawieszeniu broni w 2001 roku spowodowało, że w 2002 r. około 36% więcej turystów przybyło na Sri Lankę. Liczba turystów stale przybywała aż do tragicznego wydarzenia jakie miało miejsce w 26 grudnia 2004 r.- tsunami, które nawiedziło Cejlon. Skutkiem tego było niewielkie zmniejszenie przyjazdów. Rok 2008 był rokiem globalnego kryzysu, który również dotknął Sri Lankę, gdzie przyjazdy turystów zmniejszyły się. 14 maja 2009 podpisano pokój i zakończona została wojna domowa. Dzięki temu turystyka na Sri Lance ma potencjał do dynamicznego rozwoju w przyszłych latach. Z najnowszych danych wynika, że w 2010 roku wzrost przyjazdów w porównaniu do 2009 r. sięgnął w lutym 67%.

Wykres nr 2: Wielkość ruchu tur. i trendy w latach 1966-2008(źródło: Annual Statistic report 2008- Sri Lanka Tourism Development Authority)

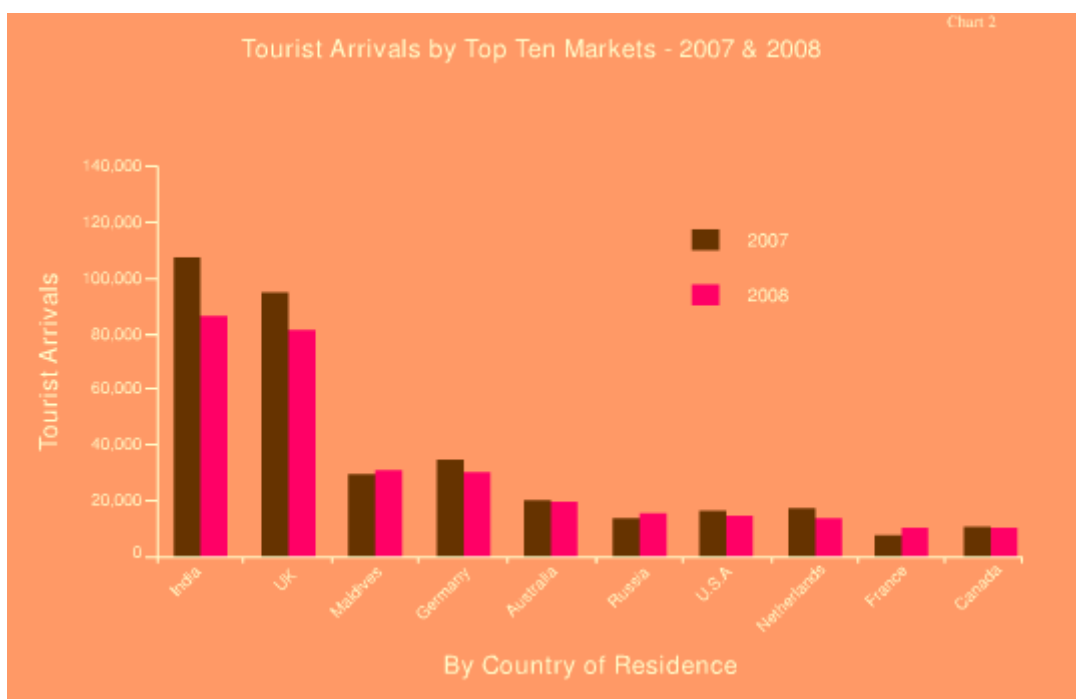
Tab. nr 2: Przyjazdy turystów według miesięcy w latach 2009-2010

Month	2009	2010	% Cha. 2009/10
January	38,468	50,757	31.9
February	34,169	57,300	67.7
March	34,065	52,352	53.7
April	26,054		
May	24,739		
June	30,234		
July	42,223		
August	41,207		
September	37,983		
October	37,575		
November	44,311		
December	56,862		
Total	447,890		
Up to Mar	106,702	160,409	50.3

źródło: <http://www.sltda.lk/node/13>

2.3.2. Główne regiony i rynki generujące ruch turystyczny na Sri Lance

Największy ruch turystyczny generują Indie, z niewielką przewagą nad Wielką Brytanią. W roku 2007 różnica ta była relatywnie większa, a w następnym roku się bardziej zbliżyła do podobnego poziomu. Na trzeciej pozycji w roku 2007 plasowały się Niemcy, natomiast już w 2008 liczba przyjazdów Niemców wyrównała się z przyjazdami turystów z Malediw.

Wykres nr 3: Przyjazdy turystów z 10 głównych rynków 2007-2008 (źródło: Annual Statistic report 2008- Sri Lanka Tourism Development Authority)

Tabela przedstawia Top 10 rynkowych źródeł przyjazdów zagranicznych na Sri Lankę. Zmiany jakie zachodzą w kolejności przyjazdów turystów z głównych źródeł rynkowych można zaobserwować na powyższym wykresie oraz poniższej tabeli. Indie nadal kontynuują pozycję pierwszorzędnego producenta przyjazdów w 2008 r, jednakże przyjazdy z Indii zmalały o 20,828(19.6%) z 106,067 w 2007 do 85,238 w 2008 r. Wielka Brytania utrzymała swoją drugą pozycję ze spadkiem 12,729 przyjazdów (13.5%) z 94,060 w 2007 r. do 81,331 w 2008 r

Malediwy oraz Rosja, które były na czwartym i dziewiątym miejscu w 2007r. , przeniosły się na odpowiednio trzecie i szóste miejsce ze wzrostem przyjazdów w pełnych okresach. Wartym zanotowania jest fakt, że nowe źródła rynkowe takie jak Francja i Kanada figurują na wykresie. Tymczasem Japonia i Chiny spadły z listy w 2008r, głównie ze względu na nieprzychylnie turystyczne porady przeciwko Sri Lance wygenerowane przez oba te rynki.

Tab. nr.3: 10 głównych źródeł rynkowych Sri Lanki 2007-2008

Table C-3 Top-Ten Source Markets (2007 & 2008)					
2007			2008		
Market	Total Arrivals	Percentage Share	Market	Total Arrivals	Percentage Share
India	106,067	21.4	India	85,238	19.4
U.K.	94,060	19.0	U.K.	81,331	18.5
Germany	35,042	7.0	Germany	31,564	7.2
Maldives	29,539	5.9	Maldives	30,625	7.0
France	20,241	4.0	Australia	19,536	4.5
Australia	17,526	3.5	Netherlands	15,797	3.6
U. S. A.	16,486	3.3	U. S. A.	14,053	3.2
Netherlands	14,274	2.8	Japan	13,030	3.0
China (P.R)	13,621	2.7	Russia	10,594	2.4
Japan	11,949	2.4	China (P.R)	10,258	2.3
Total	358,805	72.0	Total	312,026	71.1

źródło: Annual Statistic report 2008- Sri Lanka Tourism Development Authority

Tabela przedstawia przyjazdy turystyczne według regionów 2007-2008. W ogólnej liczbie wyróżniają się regiony Azji oraz Europy Zachodniej. W roku 2007 z oby dwóch regionów turystów było więcej: Azja 202,480; Europa Zachodnia 202,480. W 2008 r. liczba turystów z tych regionów zmalała odpowiednio do roku ubiegłego o 14,5% i 14%. Na trzecim miejscu w roku 2007 była Ameryka Północna z liczbą przyjazdów 28,355, natomiast w roku 2008 zastąpiła ją Europa Wschodnia, z której na Sri Lankę przybyło 29,440 turystów. Zwiększyło się znaczenie turystyki z krajów Europy Wschodniej a w szczególności przyjazdów Rosjan. Najmniejsze znaczenie recepcja regionu afrykańskiego oraz Karaibów i Ameryki Południowej.

Wykres nr 4: Liczba przyjazdów turystycznych według regionów 2007-2008(źródło: Annual Statistic report 2008- Sri Lanka Tourism Development Authority)

Z krajów Europy Wschodniej w roku 2008 pozycji kraje inne największą liczbę przyjazdów odnotowano z Polski 4,960 oraz Czech 2,596. Spowodowane było to niskim kursem Euro i Dolara oraz szukaniem dalszych, ciekawszych destynacji.

Tab. nr 4 Przyjazdy turystyczne Europa Wschodnia 2007-2008

	2007	2008
Rosja	13,530	15,831
Inne	11,955	13,521

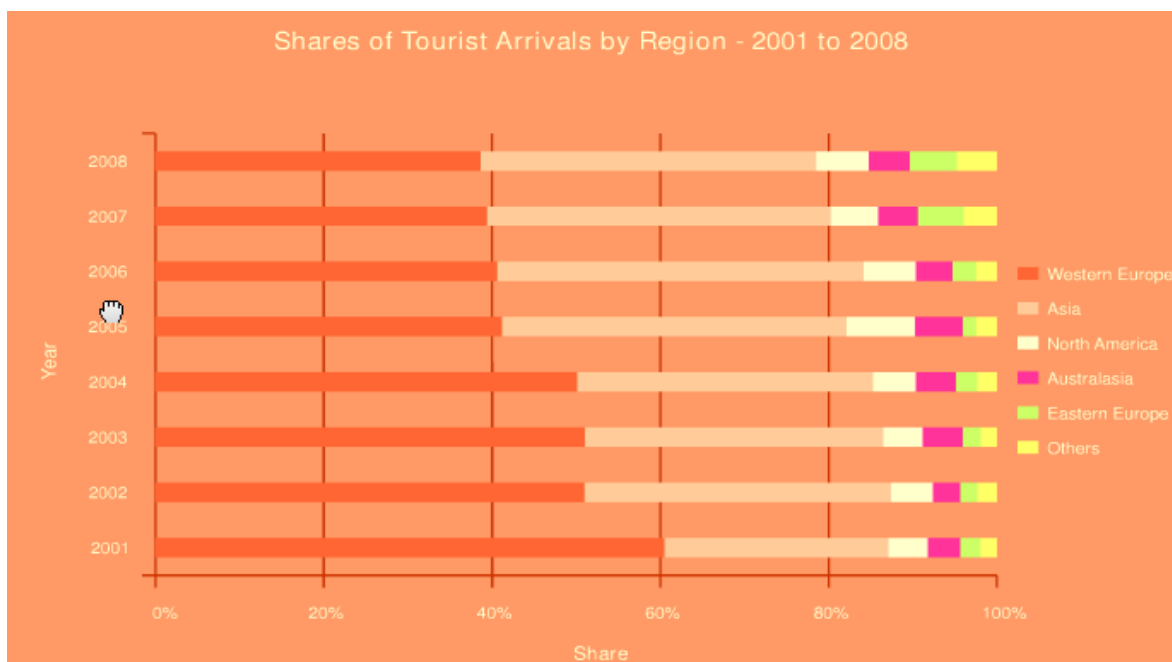
Źródło: opracowanie własne na podstawie: Annual Statistic report 2008- Sri Lanka Tourism Development Authority

Tab. nr 5:Przyjazdy turystyczne Europa Wschodnia Inne 2007-2008

Kraj	2007	2008
Bułgaria	361	242
Czechy	1,880	2,555
Węgry	584	582
Polska	3,761	4,950
Rumunia	236	305
Słowacja	465	704
Ukraina	524	952
Litwa	160	459
Inne	3,981	2,884

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Annual Statistic report 2008- Sri Lanka Tourism Development Authority

Ogólnie obserwując trend na przestrzeni ośmiu lat to procentowo rynek przyjazdów z Europy Zachodniej się zmniejszał. Azja miała tendencję stale niezmienną. Rynek Ameryki Północnej był niestabilny, a Australii nieznacznie wzrósł. Widocznym trendem wzrostowym odznaczał się rynek Europy Wschodniej i będzie on przypuszczalnie stale rósł.

Wykres nr 5: Podział procentowy przyjazdów turystycznych według regionów w latach 2001-2008(źródło: Annual Statistic report 2008- Sri Lanka Tourism Development Authority)

2.4. Profil turysty

2.4.1 Płeć i wiek turystów

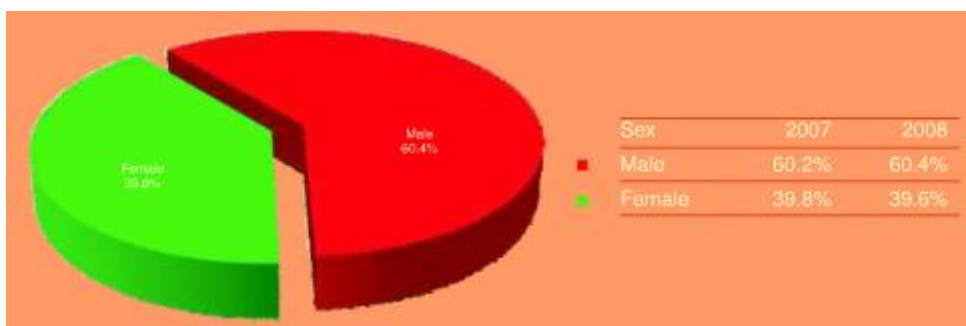
Poniższa tabela przedstawia procentowy udział turystów z podziałem na płeć i wiek w latach 1999-2008. Patrząc na płeć, udział mężczyzn wrosłał i był większy niż kobiet, odpowiednio udział kobiet malał. Ze względu na wiek największy udział procentowy mają turyści w wieku średnim 30-39 lat. Jednak ich pozycję od roku 2006 zaczęła doganiać grupa turystów w wieku 40-49. W roku 1999 pierwszą pozycję zajmowali turyści w wieku 19-29 lat, jednak ich znaczenie powoli spadało, by w roku 2008 uplasować się na trzecim miejscu.

Tab. nr 6: Procentowy udział w zagranicznym ruchu turystycznym według płci i wieku w latach 1999-2008

Percentage Distribution by Sex & Age - 1999 to 2008		1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Sex	Male	58.3	58.7	58.5	59.2	58.7	58.9	62.5	63.0	60.2	60.4
	Female	41.7	41.3	41.5	40.8	41.3	41.1	37.5	37.0	39.8	39.6
Age Group	3 - 19	6.5	6.8	7.8	7.6	7.9	9.0	9.8	9.6	9.6	10.1
	20 - 29	33.5	38.4	32.6	31.6	30.1	23.1	18.3	18.9	17.1	14.8
	30 - 39	30.8	29.0	31.5	30.4	28.7	26.4	24.3	24.0	27.6	28.7
	40 - 49	15.9	12.9	16.2	16.8	17.5	20.6	23.0	23.6	30.3	27.4
	50 - 59	3.0	3.3	5.5	7.1	8.9	12.8	15.4	14.5	8.3	11.7
	60 & Over	10.3	9.6	6.4	6.6	6.9	8.1	9.3	9.4	6.9	7.3

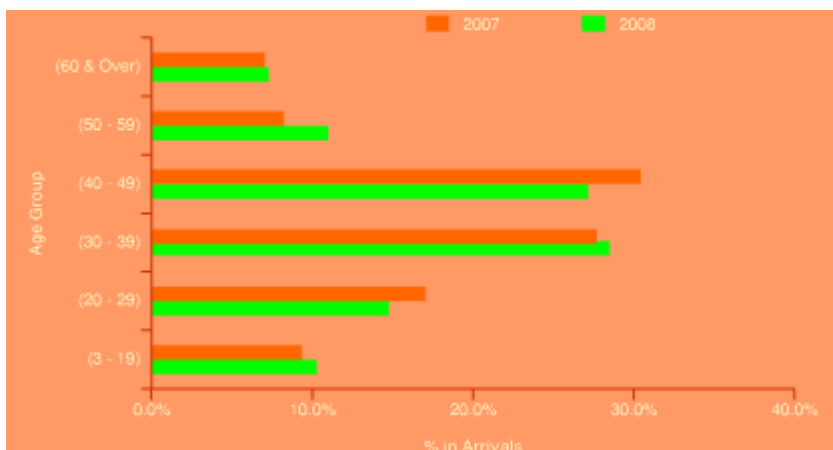
źródło: Annual Statistic report 2008- Sri Lanka Tourism Development Authority

W roku 2008 przybyło na wyspę więcej mężczyzn 60,4%, co nie było nowością. Znacznie mniej, bo aż o 20.8% kobiet odwiedziło Sri Lankę w tymże roku. Poprzedni rok nie różni się znacznie.

Wykres nr 6: Procentowy udział turystów w ruchu turystycznymz podziałem na płeć w latach 2007-2008(źródło: Annual Statistic report 2008- Sri Lanka Tourism Development Authority)

Poniższa tabela przedstawia rok 2007-08 pod względem procentowego udziału turystów ze względu na grupy wiekowe. W roku 2007 najliczniejszą grupę wiekową stanowili turyści 40-49 lat, natomiast w 2008 roku 30-39 lat. Sri Lanka odwiedzana była najczęściej przez Hindusów, natomiast na drugim miejscu umiejscowiona była Europa Zachodnia, która ze względu na sporą odległość nie była odwiedzana przez dwie grupy wiekowe tak często. Grupa wiekowa 20-29 lat ze względu na brak funduszy związanych z biletami lotniczymi pozostała na trzecim miejscu. Grupa wiekowa powyżej 50 roku życia ze względu na długość podróży, a co wiąże się z problemami zdrowotnymi otrzymała czwartą pozycję. Również klimat wyspy znacznie różni się od łagodnego europejskiego, co jest dodatkowym powodem problemów zdrowotnych, powodujących niechęć w tej grupie odwiedzenia Sri Lanki.

Wykres nr 7: Procentowy udział turystów w ruchu turystycznym z podziałem na grupy wiekowe w latach 2007-2008(źródło: Annual Statistic report 2008- Sri Lanka Tourism Development Authority)

2.4.2. Zawody turystów

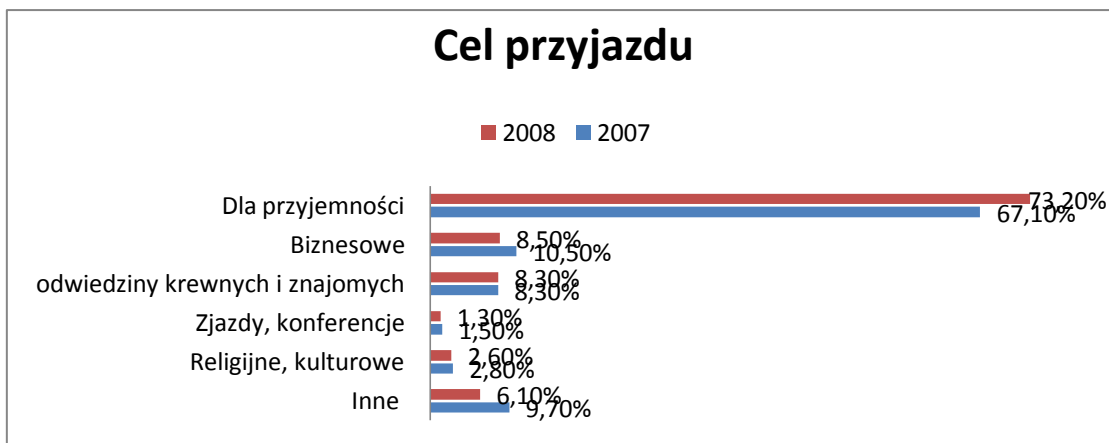
Liczba procentowa przyjazdów turystów według zawodu w latach 2007 i 2008 zbytnio się nie zmieniła i pozostawała na względnie na tym samym poziomie. Grupą najczęściej odwiedzającą Sri Lankę w roku 2008 byli turyści nie podający swojego zawodu (no occupation)18.2%, oprócz zawodów innych (other occupation)26.1%. Najmniej przyjechało emerytów i rencistów 5.5%, choć ich odsetek zwiększył się o 0.5% od roku 2007.

Wykres nr 8: Przyjazdy turystów według zawodów 2007-2008(źródło: Annual Statistic report 2008- Sri Lanka Tourism Development Authority)

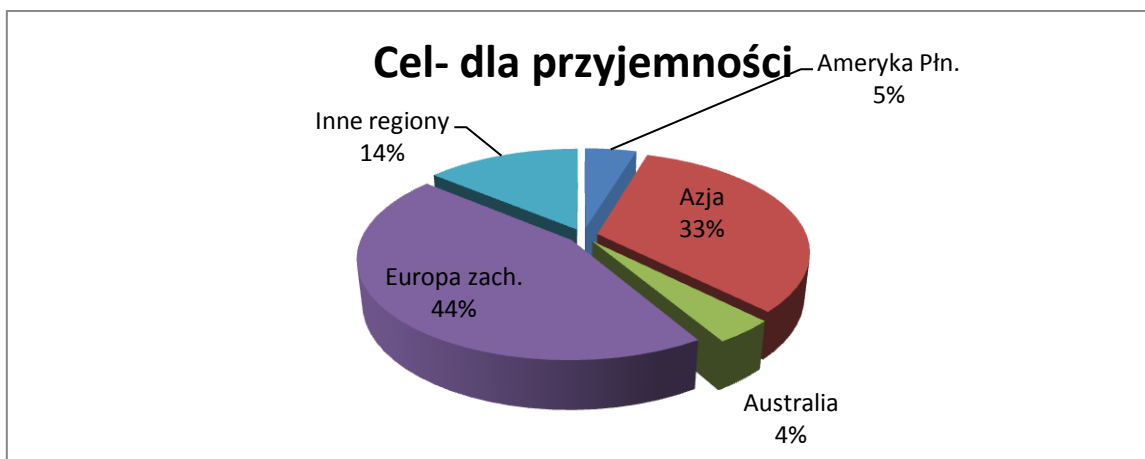
2.5. Motywy przyjazdów turystów

Wykres przedstawia procentowy udział turystów ze względu na cel przyjazdu w 2007 i 2008 roku. W roku 2008 udział turystów przyjeżdżających dla przyjemności (przyjazdy wakacyjne, rekreacyjne, poznawcze) wzrosła do 73.2% z 67.1% w 2007 roku. Tymczasem udział turystów przyjeżdżających w celach biznesowych zmalał do 8.5% z 10.5%, zjazdy i konferencje do 1.3% z 1.5%, cele religijne i i kulturowe do 2.6% z 2.8% oraz inne cele do 6% z 9.7%. Odwiedziny krewnych i znajomych nie zmieniły się porównując z rokiem poprzednim i wynosiły 8.3%.

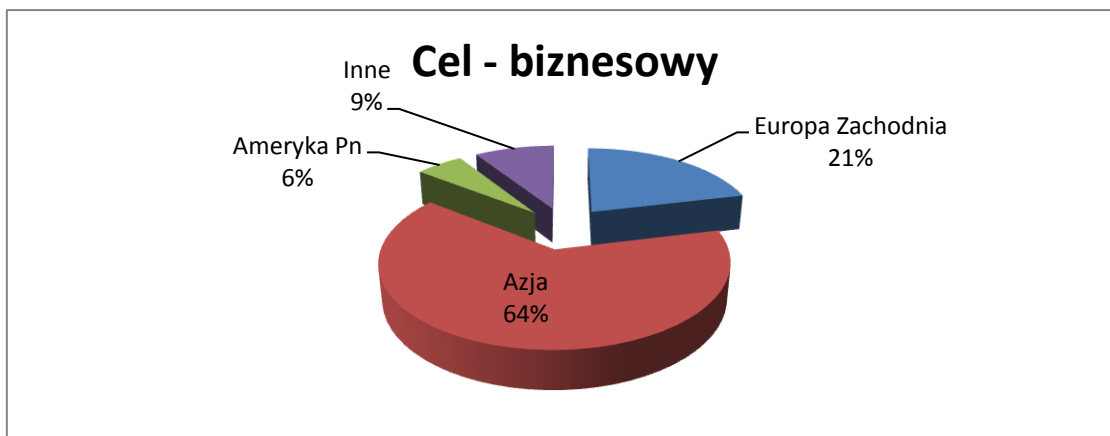
Wykres nr 9: Cele przyjazdów turystów w roku 2007-2008 (źródło: opracowanie własne na podstawie: Annual Statistic report 2008- Sri Lanka Tourism Development Authority)

Zwracając uwagę na główny cel przyjazdów, czyli dla przyjemności najwięcej turystów w tym celu przybyło z Europy Zachodniej. Jest to zrozumiałe, gdyż ze względu na atrakcyjność Sri Lanki pod względem plaż i odpowiedniego zagospodarowania pod turystykę wypoczynkową wybierana była przez turystów z Europy Zachodniej bardzo często. Z ankiet przeprowadzonych na lotnisku w 2008 r. wynikało, że znaczącą aktywnością wykonywana podczas pobytu było zwiedzanie 57.8%. Na drugim miejscu znalazło się plażowanie 53.44% , a na trzecim zakupy 51.91%.

Wykres nr 10: Cel przyjazdów- dla przyjemności 2008r.(źródło: opracowanie własne na podstawie: Annual Statistic report 2008- Sri Lanka Tourism Development Authority)

Ciekawym układem cechują się przyjazdy motywowane sprawami biznesowymi, ponieważ głównym regionem w roku 2008, z którego przybywali turyści w tym celu są Azjaci 64%, a w szczególności Hindusi. Europejczycy plasują się dopiero na drugiej pozycji 21%. Główną przyczyną takiego rozłożenia były bliskie kontakty gospodarcze Sri Lanki z Azją, a najbardziej z Indiami. Inne kraje nie odrywały istotnego znaczenia na tym polu.

Wykres nr 11: Cel przyjazdów-biznesowy 2008r.(źródło: opracowanie własne na podstawie: Annual Statistic report 2008- Sri Lanka Tourism Development Authority)

2.6. Środki transportu

Sri Lanka nie leży w części kontynentalnej Azji oraz nie ma żadnego lądowego połączenia z nią - jest wyspą. Z tego względu można dostać się na jej terytorium dwoma sposobami- transportem lotniczym lub wodnym. Sri Lanka posiada jedno lotnisko międzynarodowe Katunayake oddalone o 35 km na północ od Kolombo. Port w Kolombo obsługuje statki pasażerskie.

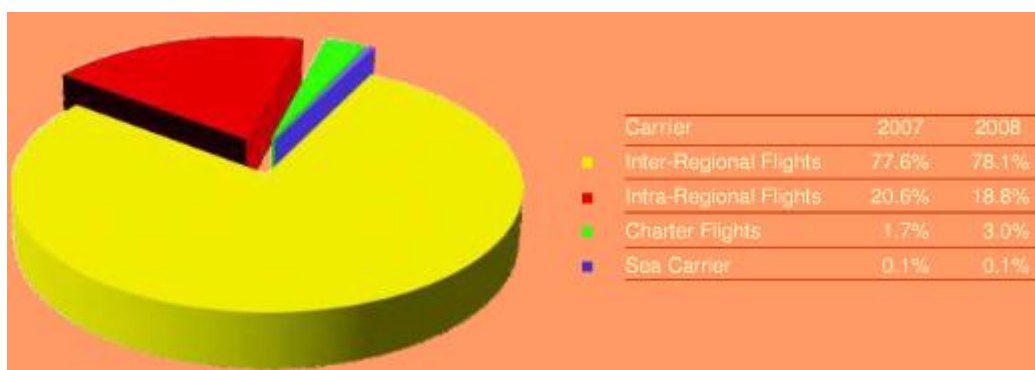
Prawie wszyscy turyści przybywający na Sri Lankę w latach 2007-2008 skorzystali z transportu lotniczego 99.9%, natomiast z drogi wodnej jedynie 0.1%. Najwięcej turystów tą drogą przybyło z Europy zachodniej (79 osób), co oznacza, że w transporcie turystycznym, międzynarodowym najważniejszą rolę odgrywa lotnictwo.

Wykres nr 12: Rodzaj transportu i miejsca przybycia turystów 2007-2008r. (źródło: Annual Statistic report 2008- Sri Lanka Tourism Development Authority)

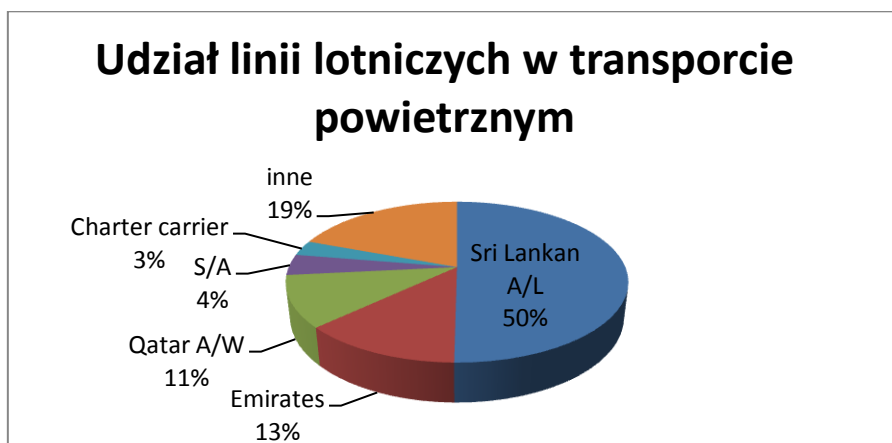
Największy udział w rynku transportowym w 2007 i 2008 r. miały loty międzynarodowe 77.6% i 78.1%, wewnątrz- regionalne loty miały drugorzędne znaczenie. Następnie loty czarterowe i na końcu transport morski. Wartym podkreślenia jest, że loty

czarterowe zwiększyły swój udział w roku 2008 o 1.3%, co w porównaniu z innymi środkami transportu jest dużym skokiem. Również znacznym skokiem jednakże w dół odznaczały się loty wewnątrz- regionalne 1.8%.

Wykres nr 13: Przyjazdy turystów według rodzaju lotu oraz przewozu morskiego 2007-2008 (źródło: Annual Statistic report 2008- Sri Lanka Tourism Development Authority)

Przyloty według linii lotniczych w roku 2008 w największym stopniu zawładnęły Sri Lankan A/L, aż połowa lotów obsługiwana była przez tę linię. Następną linią lotniczą choć już mniej znaczną była Emirates 13% i niewiele mniej- 11% Qatar A/W. Oznacza to, że głównymi liniami lotniczymi oprócz państwowych Sri Lankijskich linii są linie lotnicze Bliskiego Wschodu.

Wykres nr 14: Udział linii lotniczych w całkowitym lotniczym ruchu turystycznym 2008r (źródło: opracowanie własne na podstawie: Annual Statistic report 2008- Sri Lanka Tourism Development Authority)

2.7. Odwiedzane regiony

W 2008 roku przeprowadzono badania ankietowe na międzynarodowym lotnisku Katunayake wśród grupy turystów z 11 rynków turystycznych: Wielka Brytania, Indie, Niemcy, Francja, Bliski Wschód, Rosja, kraje Beneluxu, Włochy, Japonia, Skandynawia, Chiny. Badania te zostały przeprowadzone w okresie od września 2008 do lutego 2009 roku. Jednym z pytań na które mieli odpowiedzieć było pytanie o odwiedzane regiony. W całości grupa respondentów liczyła 3013 osób. Poniższa tabela pokazuje wyniki:

Tab. nr 7: Rejony odwiedzane przez turystów na Sri Lance w 2008

Country of Residence \ Places of attraction Visited	Colombo city/Shopping	South West Coast Beaches	Beaches North of Colombo	Kandy	Anuradhapura	Polonnaruwa	Sigiriya	Dambulla	Hill Country	East Coast	Wild life Parks	Jaffna	Habarana	Pinnawala Elephant Orphanage	Other
UK [N=1015]	55.76	54.09	17.04	63.94	18.03	22.66	39.80	34.29	37.14	2.76	23.45	0.39	11.53	49.06	8.87
India [N=747]	80.05	31.59	9.37	44.85	9.91	8.70	16.87	14.86	20.08	0.80	4.95	1.34	3.35	14.46	5.09
Germany [N=469]	55.86	60.77	14.50	64.39	23.03	26.87	44.78	41.15	34.75	2.77	15.35	1.07	9.81	44.78	11.73
France [N=166]	56.02	54.22	15.06	73.49	28.92	45.18	61.45	54.22	33.73	4.82	22.89	2.41	22.29	44.58	7.23
Middle East [N=145]	67.59	40.00	11.72	64.83	7.59	10.34	26.90	22.76	30.34	4.14	15.86	1.38	6.21	28.97	13.79
Russia [N=122]	69.67	53.28	11.48	86.89	17.21	24.59	71.31	46.72	25.41	0.82	14.75	0.00	10.66	49.18	18.85
Benelux [N=86]	69.77	53.49	20.93	73.26	31.40	33.72	51.16	46.51	37.21	8.14	30.23	3.49	20.93	53.49	20.93
Italy [N=71]	70.42	32.39	2.82	77.46	32.39	36.62	57.75	56.34	28.17	1.41	4.23	2.82	15.49	49.30	2.82
Japan [N=70]	77.14	37.14	18.57	51.43	21.43	18.57	32.86	28.57	22.86	5.71	4.29	0.00	7.14	15.71	14.29
Scandinavia [N=64]	70.31	62.50	17.19	64.06	17.19	17.19	31.25	23.44	25.00	4.69	18.75	1.56	14.06	42.19	4.69
China [N=58]	74.14	22.41	10.34	50.00	17.24	15.52	31.03	29.31	18.97	6.90	8.62	0.00	3.45	17.24	6.90
Total	1954	1431	417	1832	531	629	1114	964	916	81	475	31	292	1121	275
% [N=3013]	64.85	47.49	13.84	60.80	17.62	20.88	36.97	31.99	30.40	2.69	15.77	1.03	9.69	37.21	9.13

Źródło: Survey on Foreign Departing Tourists 2008/ 09 - Selected Tables, http://www.sltda.lk/sites/default/files/Airport_Survey_Data_Tables2009.pdf

Najczęściej wybieranym regionem przez turystów była stolica Sri Lanki- Kolombo 64.85%. Jednak najczęściej odwiedzane było przez mieszkańców sąsiadującego kraju- Indii 80.05%.

Foto 6 : Świątynia Zęba Buddy- Kandy

Przyczyną takiego stanu rzeczy były wyjazdy biznesowe, ponieważ Kolombo jest głównym ośrodkiem biznesowo- gospodarczym Sri Lanki. Drugim miastem pod względem przyjazdów było Kandy, które dzięki atrakcjom kulturowym takim jak: Świątynia Zęba Buddy, pokaz tradycyjnych tańców oraz centralnemu położeniu na wyspie i łagodnemu klimatowi odwiedzane zostało przez 60.8% respondentów.

Plaże południowego i zachodniego wybrzeża znalazły się na trzeciej pozycji 47.49%, głównie za sprawą turystyki wypoczynkowej tzw. 3xS. Bierny wypoczynek na plaży wybierali w dużej mierze Europejczycy szczególnie mieszkańcy regionu Skandynawii oraz Niemiec.

Rejonem odwiedzanym przez turystów w drugorzędnym znaczeniu były miejsca związane z „Trójkątem kulturowym”(Sigiriya, Dambulla). Na podobnym poziomie oscylującym w okolicach 30% turyści wybierali się do krainy wzgórz i plantacji herbaty. Atrakcją, która przyciągnęła 37.21% turystów był sierociniec słoni w Pinnawala. Dodatkowo można wyróżnić rejony Parków Narodowych, do których przybyło 15.77% respondentów. Najrzadziej odwiedzanym rejonem była Jaffna leżąca na północnym krańcu wyspy 1.03%. Przyczyną takiego rozkładu procentowego przypadającego na Jaffne były działania partyzanckie Tamiljskich Tygrysów nasilonych w tamtych rejonach oraz odległością pomiędzy portem lotniczym a północnym krańcem wyspy(ok.450km).

Sri Lanka Tourism Development Authority wyróżnia następujące kategorie miejsc: muzea, Trójkąt kulturowy, ogrody botaniczne, ogrody zoologiczne. Dodatkowo zaznaczone zostały dochody ze sprzedaży biletów. Najwięcej turystów odwiedziło ogrody

zoologiczne. A najmniejszą popularnością cieszyły się muzea. Jednak największe zyski dała sprzedaż biletów z Trójkąta kulturowego.

Tab. nr 8: Kategorie miejsc odwiedzanych przez zagranicznych turystów w 2008r.

kategoria	liczba turystów	dochody
trójkąt kulturowy	112 190	307 535 000
muzea	7 353	3 340 600
ogrody zoologiczne	153 934	134 286 250
ogrody botaniczne	117 751	69 119 400
parki narodowe	54 323	84 419 571.7

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Annual Statistic report 2008- Sri Lanka Tourism Development Authority

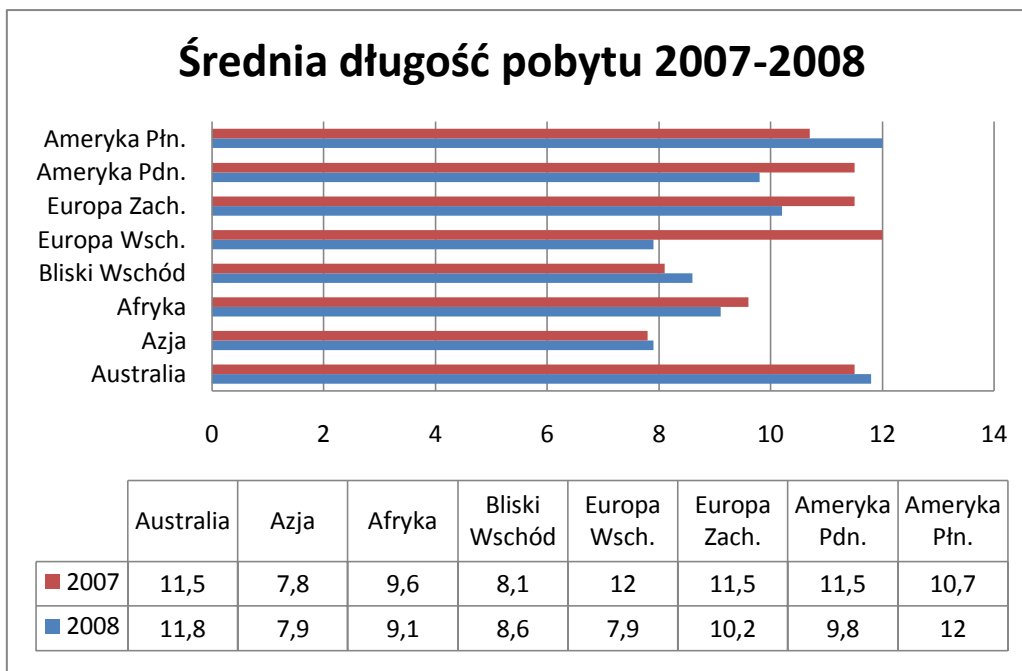
2.8. Długość pobytu turystów

Turyści w 2007 i 2008 roku w dużej mierze pozostawali na Sri Lance nie dłużej niż 14 nocy. W rozkładzie procentowym najczęściej turystów odwiedziło kraj na okres od 8 do 14 nocy(33.9%, 33.2%). Pobyty krótsze 4-7, 1-3 dni również stanowiły również duży odsetek wśród ogółu- wszystkie więcej niż 24%.Najmniej turystów decydowało się na pozostanie 31 nocy i więcej(1.8%, 1.2%).

Wykres nr 15: Długość pobytu turystów w 2007-2008(źródło: : Annual Statistic report 2008- Sri Lanka Tourism Development Authority)

Średnia długość pobytu według regionów wahała się pomiędzy 7.9 do 12 nocy w latach 2007-2008. Ogólna średnia długości pobytu spadła z 10 nocy do 9.5. Średnio najczęściej nocy na Sri Lance spędzili w 2008 r. mieszkańcy Ameryki Północnej- 12 oraz Australijczycy 11.8. Turyści regionu azjatyckiego i Europy Wschodniej średnio najmniej spędzili czasu na Sri Lance 7.9 nocy. W porównaniu z rokiem 2007 średnia długości pobytu turystów z Europy Wschodniej zmalała w znacznym stopniu, o 4.1 dnia. Również średnia długości pobytu zmalała z regionów Ameryki Południowej, Europy Zachodniej i Afryki. Natomiast średni czas pobytu turystów Ameryki Północnej wzrósł o 1.3, długość pobytu mieszkańców Bliskiego Wschodu również lekko wzrosła . Średni czas pobytu turystów australijskich i azjatyckich pozostawał na podobnym poziomie.

Wykres nr 16: Średnia długość pobytu turystów według podziału na regiony 2007-2008 (źródło: opracowanie własne na podstawie: Annual Statistic report 2008- Sri Lanka Tourism Development Authority)

2.9. Zakwaterowanie

System obiektów zakwaterowania turystycznego dzieli się na Sri Lance na hotele od 1-5* oraz niesklasyfikowane, w których wyróżnić można Guest house, Rest house, płatne prywatne mieszkania, apartamenty.

Według danych z stycznia 2010 r. największą liczbą hoteli odznaczała się kategoria hoteli 2*. W porównaniu z rokiem poprzednim wyrównała się liczba hoteli 5*, 4*, 3* i wynosiła 13. Najwięcej hoteli przybyło z kategorii 2*, o 7 hoteli.

Obiektów niesklasyfikowanych było najwięcej 242, choć porównując z rokiem 2009 ich liczba zmniejszyła się o 21. Zamknięcia obiektów niesklasyfikowanych spowodowane były ich remontami i renowacją, przygotowaniami do wielkiego boomu turystycznego jaki przewidywany jest na rok 2011.

Równolegle z liczbą hoteli zwiększyła się również liczba pokoi oraz zmniejszyła się liczba pokoi w obiektach niesklasyfikowanych.

Tab. nr 9: Liczba obiektów zakwaterowania turystycznego od 01.2009- 01.2010

	Liczba hoteli		Liczba pokoi	
kategoria*	2009 r.	2010 r.	2009 r.	2010 r.
*****	13	13	3080	3080
****	10	13	957	1582
***	11	13	435	1079
**	32	39	1912	2517
*	27	30	702	1005
niesklasyfikowane	155	134	7707	5198
CAŁOŚĆ	248	242	14793	14461

źródło: opracowanie własne na podstawie: Monthly Statistical Bulletin for January 2010

Pod względem noclegów udzielonych przez obiekty noclegowe obcokrajowcom w 2008 r. poza obiektami niesklasyfikowanymi dominują hotele 5* (745 079 udzielonych noclegów). Warty zwrócenia uwagi jest fakt, że turyści zagraniczni najczęściej korzystali z hoteli 5* lub obiektów niesklasyfikowanych. Można, więc uznać, że turyści nastawni byli na luksusowe 5* hotele lub nastawieni nie na komfort lecz na niskie koszty zakwaterowania tzw. backpacking.

Tab. nr 10: Pojemność, liczba noclegów i obłożenie w obiektach noclegowych według kategorii w 2008 r.

kategoria*	Liczba obiektów	Liczba pokoi	Liczba łóżek	Liczba noclegów	Obłożenie pokoi
*****	13	3080	6037	745 079	52.9%
****	9	957	1876	171 839	51.7%
***	6	435	853	70 285	45.1%
**	30	1912	3748	348 761	43.4%
*	22	702	1376	45 697	29.2%
Niesklasyfik. CAŁOŚĆ	176 256	7707 14 793	14809 28 698	1 312 554 2 763 223	40.1% 43.9%

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Annual Statistic report 2008- Sri Lanka Tourism Development Authority)

Badania ankietowe wśród 2989 osób z roku 2008 wykazały, że większość turystów zatrzymywała się w hotelach. W kategorii hoteli największy odsetek stanowili Rosjanie, ponieważ aż 97.5%. Rosjanie poza tym w 2,5% korzystali z Guest houses lub Rest houses. W kategorii Guest houses, Rest houses największy udział mieli mieszkańcy Francji (10.84%). Pozostałe kategorie nie odznaczały się popularnością. W całości największym procentem korzystania z obiektów noclegowych charakteryzowały się hotele 83.4%, najmniejszą poza innymi, apartamenty 1.17%.

Tab. nr 11: Rozłożenie % w obiektach noclegowych według krajów 2008 r.

Accommodation by Country of Residence							
Accommodation	Hotels	Guesthouses, Rest Houses	Private Paying homes	Apartments	With friends and relations	Other	Total
Country of Residence	%	%	%	%	%	%	
UK	85.43	6.14	1.68	1.29	4.26	1.19	100.00 [N=1009]
India	83.04	6.24	2.99	1.36	5.70	0.68	100.00 [N=737]
Germany	79.23	8.14	7.49	0.43	4.28	0.43	100.00 [N=467]
France	78.92	10.84	3.61	0.60	5.42	0.60	100.00 [N=166]
Middle East	82.76	6.90	0.69	1.38	7.59	0.69	100.00 [N=145]
Russia	97.50	2.50	0.00	0.00	0.00	0.00	100.00 [N=120]
Benelux	82.56	2.33	2.33	2.33	8.14	2.33	100.00 [N=86]
Italy	88.57	7.14	1.43	0.00	2.86	0.00	100.00 [N=70]
Japan	72.86	8.57	4.29	2.86	10.00	1.43	100.00 [N=70]
Scandinavia	76.19	7.94	4.76	1.59	6.35	3.17	100.00 [N=63]
China	83.93	3.57	1.79	3.57	7.14	0.00	100.00 [N=56]
Total	2491	197	91	35	149	25	2989
%	83.34	6.59	3.04	1.17	4.98	0.87	100.00 [N=2989]

Źródło: Survey on Foreign Departing Tourists 2008/ 09 - Selected Tables, http://www.sltda.lk/sites/default/files/Airport_Survey_Data_Tables2009.pdf

Patrząc na podział regionalny największym obłożeniem pokoi cieszyło się Colombo 57.1%. Najmniejsze obłożenie zanotowano na Wybrzeżu Wschodnim, ze względu na krótki okres trwania sezonu- od maja do września. Do statystyk nie włączono danych z Wybrzeża Północnego ze względu na niedostępność turystyczną tego regionu.

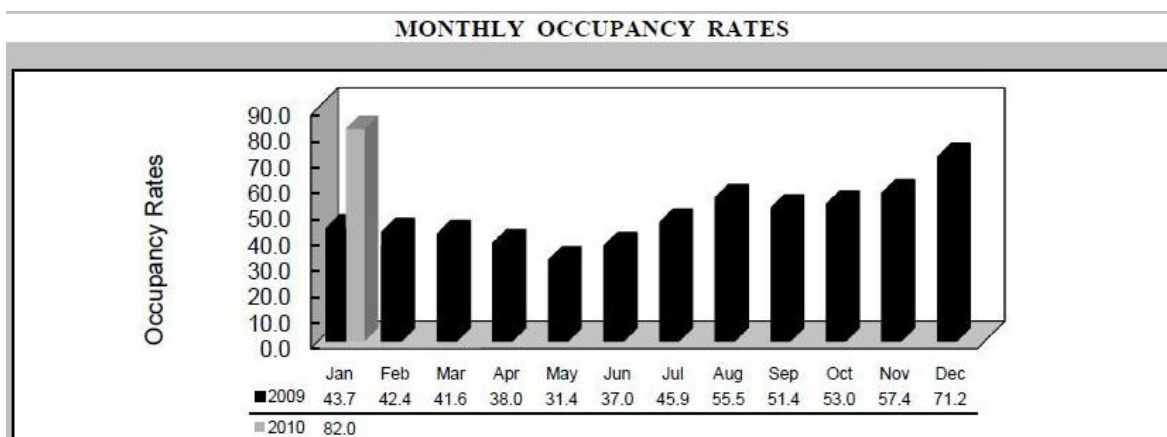
We wszystkich regionach w 2008 r. odnotowano spadek w obłożeniu w porównaniu z poprzednim rokiem. Jedynie w Greater Colombo i na Wybrzeżu Wschodnim zauważalny był wzrost procentowy o 3.3% i 3.6%.

Tab. nr 12: obłożenie pokoi w obiektach noclegowych według regionów 2008r.

region	2007	2008
Acient Cities	40.3%	36.2%
East Coast	18.0%	21.6%
High Country	41.2%	34.2%
South Coast	47.6%	46.1%
Greater Colombo	49.3%	52.6%
Colombo City	63.9%	57.1%
Northern Coast		

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Annual Statistic report 2008- Sri Lanka Tourism Development Authority

Poniższy wykres przedstawia obłożenie pokoi według miesięcy w 2009 r. oraz styczniu 2010r. Maksymalne obłożenie pokoi miało miejsce w grudniu, natomiast w styczniu 2010 r. już obłożenie zwiększyło się 39.3% , co dobrze rokuje na najbliższy czas. W drugiej połowie 2009 r. obłożenie zaczęło się zwiększać, spowodowane to było zakończeniem wojny domowej w maju. We wrześniu lekko opadło, by piąć się stale w górę.

Wykres nr.17: Miesięczne obłożenie pokoi w 2009r. i styczniu 2010r.(źródło: Monthly Statistical Bulletin for January 2010)

2.10. Dochody z turystyki przyjazdowej

Poniższa tabela przedstawia dochody Sri Lanki z turystyki oraz przeciętne wydatki turystów w latach 2000-2008. Od roku 2001 dochody z turystyki rosły aż do roku 2004. W 2005 r. zmniejszyły się o 53,7 mln \$ ze względu na Tsunami, które nawiedziło Sri Lankę grudniu 2004 r. i duże starty spowodowane tym zdarzeniem. W 2006 r. dochody z turystyki podniosły się, ale tylko na rok, ponieważ już następne lata zachowują tendencję spadkową, spowodowaną światowym kryzysem. Dochody w roku 2008 wyniosły 319,5 mln \$.

Podobnie kształtują się przeciętne wydatki turystów w latach 2000-2008. Występuje podobna tendencja wzrostowa do roku 2004, natomiast różnica jest widoczna w 2005 roku, gdyż w wydatkach turystów wciąż rosły. Dopiero w 2007 r. zaczęły spadać, by w 2008 r. osiągnąć 76,7\$.

Tab. nr 13: Dochody z turystyki w mln\$ i przeciętne wydatki turystów na 1 dzień pobytu w \$ w latach 2000-2008

Rok	dochody z turystyki w Mln \$	przeciętne wydatki turystów na 1 dzień pobytu w \$
2000	252,8	62,3
2001	211,1	63,1
2002	253,0	63,4
2003	340,0	66,8
2004	416,0	72,2
2005	362,3	74,6
2006	410,3	83,4
2007	384,4	79,1
2008	319,5	76,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Annual Statistic report 2008- Sri Lanka Tourism Development Authority

Dochody publicznego sektora uzyskane z turystyki podzielone zostały na poszczególne kategorie, z których je uzyskano. Największy dochód z turystyki przypada na opłatę wjazdową na Sri Lankę, choć w ciągu lat 2006-2008 zmniejszyła się. W 2008 r. drugim co do źródła dochodu było opodatkowanie turystyczne. Również nie można pominąć dochodu z opłat pobieranych za zwiedzanie Trójkąta kulturowego- bilety na ten rodzaj atrakcji są nieporównywalnie drogie do innych cen biletów wstępu na Sri Lance. Najmniej dochodu dla sektora publicznego przynoszą muzea. W całości sektor publiczny z turystyki uzyskał w 2008 r. 1 854,3 mln Rs.

Tab. nr 14: *Dochód sektora publicznego z turystyki(w mln RS) 2006-2008*

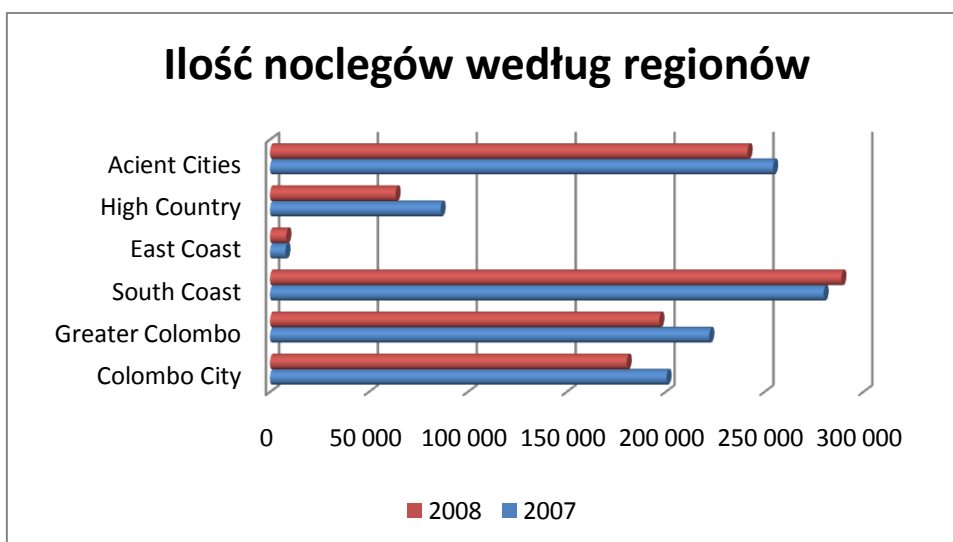
Public Sector Revenue from Tourism (In Rs. Million) 2006 - 2008			
Source of Revenue	2006	2007	2008
Tourism Development Levy	177.5	214.3	344.5
Tourism Development Authority	36.7*	35.4*	34.9
Embarkation Tax on Foreign Tourists	839.4*	741.1	738.8
Cultural Triangle	400.9	279.8	307.5
Botanical Gardens	44.2	66.6	69.1
Zoological Gardens	82.6	133.1	134.3
Wild Life Parks	99.6	72.7	84.4
Museums	6.5	4.2	3.3
BMICH	120.5	142.9	137.5
Total	1807.9*	1,654.7	1,854.3
*revised			

Źródło: Annual Statistic report 2008- Sri Lanka Tourism Development Authority

Rozdział III: RYNEK EMISJI TURYSTYCZNEJ SRI LANKI

3.1. Turystyka krajowa

W wydawanych corocznie statystyka turystycznych przez Sri Lanka Tourism Developement Authority niestety brak danych na temat liczby turystów krajowych, jednakże na podstawie ilości noclegów udzielonych turystom można stwierdzić, że najdłużej turyści krajowi zostawali na Południowym Wybrzeżu. Na drugim miejscu co do ilości udzielonych noclegów w 2007 i 2008 r. były Miasta Antyczne. Na ostatniej pozycji uplasowało się Wybrzeże Wschodnie. We wszystkich regionach zanotowano spadek ilości noclegów z roku 2007 na 2008. Jedynie Wybrzeże Południowe udzieliło więcej noclegów w 2008 r. niż w 2007.

Wykres nr 18: *Ilość udzielonych noclegów wśród turystów krajowych według regionów w 2007-2008(źródło: Annual Statistic report 2007- Sri Lanka Tourism Development Authority, Annual Statistic report 2008- Sri Lanka Tourism Development Authority)*

Lankijczycy najczęściej wybierali niesklasyfikowane obiekty noclegowe. Poza tymi obiektami wśród hoteli najbardziej popularne były 2* i 5*. We wszystkich

kategoriach hoteli liczba noclegów w 2008r. zmniejszyła się porównując z rokiem 2007. Na takim samym poziomie pozostały noclegi w obiektach niesklasyfikowanych.

Tab. nr 15: Liczba noclegów w obiektach noclegowych turystów krajowych według kategorii 2007-2008

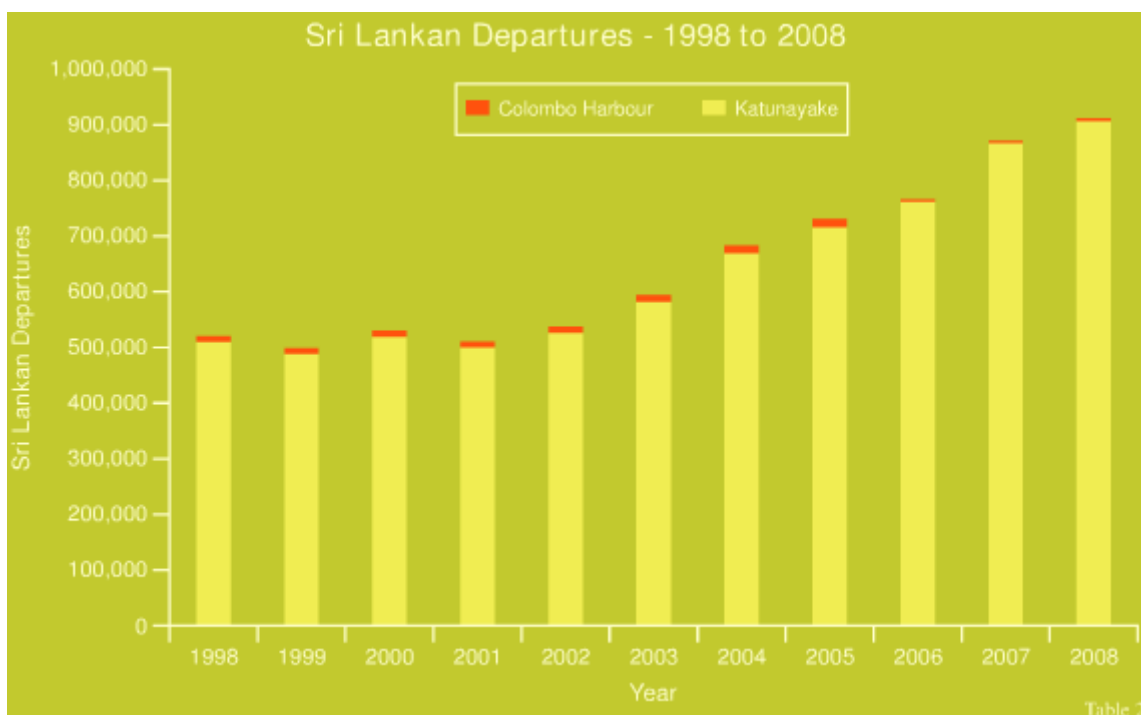
kategoria*	2007	2008
*****	139 443	116 192
****	75 828	67 141
***	24 374	17 625
**	162 615	139 146
*	52 397	42 482
niesklasyfikowane	596 420	596 852
TOTAL	1 051 077	979 438

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Annual Statistic report 2008- Sri Lanka Tourism Development Authority

3.2. Turystyka zagraniczna

W danych udostępnionych przez Sri Lanka Tourism Development Authority nie zostały ujęte kraje, do których udają się Lankijczycy. Jednak całkowita liczba wyjeżdżających Lankijczyków została ujęta w statystykach.

Poniższy wykres przedstawia liczbę wyjeżdżających mieszkańców Sri Lanki z podziałem na porty wyjazdu. Od 2001 r. liczba wyjazdów Lankijczyków zwiększała się sukcesywnie. W większości wyjazdy te odbywały się transportem lotniczym. W 2008 r. wyjechało około 900 tys. Lankijczyków. Jednakże wyjazdy te w większości nie mają celu turystycznego, a zarobkowego czy edukacyjnego.

Wykres nr 19: Wyjazdy zagraniczne Lankijczyków w latach 1998-2008(źródło: Annual Statistic report 2008- Sri Lanka Tourism Development Authority)

Rozdział IV: ZNACZENIE RYNKU TURYSTYCZNEGO SRI LANKI DLA POLSKI

4.1. Przyjazdy mieszkańców Sri Lanki do Polski

Sri Lanka zaliczana jest według Instytutu Turystyki do krajów Pozostałych Zamorskich. Liczba turystów z tych krajów wyniosła w 2007 r. 267,2 tys. Z grupy krajów pozostałych zamorskich Lankijczyków do Polski przyjechało w 2007 r. 700. Jak widać jest to liczba niezbyt duża w porównaniu z innymi państwami zamorskimi, a raczej można się pokusić o stwierdzenie liczba znikoma. Z USA- głównego kraju zamorskiego przybyło do Polski 331 tys. turystów. Jednakże, tabeli wynika, że do Polski z roku na rok przyjeżdża coraz więcej Lankijczyków.

Tab. nr 16: Przyjazdy do Polski mieszkańców Sri Lanki w latach 1999-2007

Przyjazdy do Polski z wybranych krajów (tys).

kraj	razem 1999	razem 2000	razem 2001	razem 2002	razem 2003	razem 2004	razem 2005	razem 2006	razem 2007
Srilanka	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.3	0.5	0.5	0.7

Źródło: GUS; opracowanie: Instytut Turystyki.

Uwaga: sumy roczne są zaokrągleniem rzeczywistej sumy, a nie są sumą zaokrągleń.

źródło: <http://www.intur.com.pl/bazy/granice/k2.php?c=SriLanka>

ZAKOŃCZENIE

Sri Lanka jest wyspą, która od zawsze przyciągała turystów. Jej tropikalny klimat i zróżnicowane ukształtowanie, przepiękne krajobrazy sprzyjają rozwojowi turystyki. Również pod względem historycznym jak i kulturowym jest krajem ciekawym. Dzięki tej różnorodności, można uprawiać na Sri Lance niemalże wszystkie rodzaje turystyki. Opisywany przeze mnie okres nie był łatwy dla tego kraju pod względem turystycznym. Przyczyna tego była tragedia, jaką było Tsunami w 2004 r. , które wyrządziło nie tylko wiele szkód, ale spowodowało, że turyści niechętnie odwiedzali wyspę. Następnym czynnikiem była wojna domowa pomiędzy Tamilijskimi Tygrysami a Rządem. Jednakże ciężki okres skończył się dla Sri Lanki, szczególnie od maja 2009 r. kiedy to zlikwidowano oddziały Tamilijskich Tygrysów ostatecznie.

Sri Lanka jest emisją turystycznej, choć niejednoznacznie można uznać z dostępnych mi danych czy wszystkie wyjazdy Lankijczyków odbywały się w celach turystycznych. W 2009 r. odwiedziło Sri Lankę 447 890 turystów. Najważniejszym krajem recepcyjnym dla Sri Lanki były Indie z liczbą 85 238 turystów 19.4% całości ruchu turystycznego w 2008r. Pomimo dalekiego dystansu Europa Zachodnia znalazła się na drugim miejscu pod względem przyjazdów. Szczególnie turyści z Wielkiej Brytanii ukochali tę piękną wyspę, przyczyną tego jest również pokolonialny sentyment. Kraje Europy Wschodniej wymieniane są w statystykach lankijskich jako Rosja i inne. Nie znaczy to, że tylko Rosjanie lubią spędzać czas na Sri Lance. Polska jest krajem, z którego na Sri Lankę przybywa najwięcej turystów z Europy Wschodniej poza Rosją. Pomimo wysokiej ceny biletów lotniczych czy całych pakietów imprezy turystycznej coraz częściej Sri Lanka jest destynacją wybieraną przez polskich turystów.

Ruch turystyczny Lankijczyków jest dość wysoki, w roku 2008 wyjechało ze Sri Lanki około 900 000 mieszkańców tego kraju. Jest to kraj trzeciego świata, wielu ludzi nie ma pracy i żyje bardzo ubogo. Dlatego też wyjazdy z kraju związane są głównie z podjęciem pracy zarobkowej, czy też edukacją. Dla Polski rynek Sri Lanki ma znikome znaczenie, co spowodowane jest trudnościami w zdobyciu polskiej wizy.

Według amerykańskiego dziennika New York Times Sri Lanka znalazła się na pierwszej pozycji 10 miejsc turystycznych, które warto odwiedzić się w 2010 r. Ministerstwo turystyki już przygotowało hasło promujące Sri Lankę- Visit Sri Lanka in 2011, co oznacza, że kraj jest otwarty na turystykę i chce postawić na rozwój właśnie tego segmentu gospodarki kraju.

BIBLIOGRAFIA

1. Kruczek Z., Sacha S., *Kraje pozaeuropejskie*, wyd. Proksenia, Kraków 2005
2. Rudnicki B., *Podróże marzeń, Sri Lanka*, wyd. Mediaprofit, Warszawa 2007
3. *Annual Statistic report 2008- Sri Lanka*, wyd. Sri Lanka Tourism Development Authority, Sri Lanka 2008
4. *Monthly Statistical Bulletin for January 2010*, wyd. Sri Lanka Tourism Development Authority, Sri Lanka 2008
5. www.unwto.org
6. www.stosunki.pl
7. www.travelplanet.pl
8. <http://pl.wikipedia.org>
9. www.srilanka.travel
10. <http://encyklopedia.pwn.pl>
11. www.tourism-srilanka.com
12. <http://sri-lanka.saarctourism.org>

SPIS ILUSTRACJI

1. Ilustr. 1: położenie Sri Lanki na mapie świata	4
2. Ilustr. 2: podział administracyjny Sri Lanki	7
3. Ilustr. 3: atrakcje turystyczne Sri Lanki	8

SPIS ZDJĘĆ

1. Foto 1: Plaża w Hikkaduwa	8
2. Foto 2: Szczyt Adama 2243 m n.p.m	9
3. Foto 3: Plantacja herbaty	9
4. Foto 4: Jezioro na Równinie Hortona	9
5. Foto 5: Tuk- tuk	10
6. Foto 6: Świątynia Zęba Buddy- Kandy	22

SPIS TABEL

1. Tab. 1: Międzynarodowe przyjazdy turystów do regionów i subregionów	11
2. Tab. 2: Przyjazdy turystów według miesięcy w latach 2009-2010	13
3. Tab. 3: 10 głównych źródeł rynkowych Sri Lanki 2007-2008	14
4. Tab. 4: Przyjazdy turystyczne Europa Wschodnia 2007-2008	15
5. Tab. 5: Przyjazdy turystyczne Europa Wschodnia Inne 2007-2008	15
6. Tab. 6: Procentowy udział w zagranicznym ruchu turystycznym według płci i wieku w latach 1999-2008	17
7. Tab. 7: Rejony odwiedzane przez turystów na Sri Lance w 2008	22
8. Tab. 8: Kategorie miejsc odwiedzanych przez zagranicznych turystów w 2008r.	23
9. Tab. 9: Liczba obiektów zakwaterowania turystycznego od 01.2009- 01.2010	24
10. Tab. 10: Pojemność, liczba noclegów i obłożenie w obiektach noclegowych według kategorii w 2008 r.	25
11. Tab. 11: Rozłożenie procentowe w obiektach noclegowych według krajów 2008r.	25
12. Tab. 12: Obłożenie pokoi w obiektach noclegowych według regionów 2008r.	26
13. Tab. 13: Dochody z turystyki w mln\$ i przeciętne wydatki turystów na 1 dzień pobytu w \$ w latach 2000-2008	27
14. Tab. 14: Dochód sektora publicznego z turystyki(w mln RS) 2006-2008	27
15. Tab. 15: Liczba noclegów w obiektach noclegowych turystów krajowych według kategorii 2007-2008	28

16. Tab. 16: Przyjazdy do Polski mieszkańców Sri Lanki w latach 1999-2007	29
---	----

SPIS WYKRESÓW

1. Wykr. 1: Przynależność religijna	5
2. Wykr. 2: Wielkość ruchu tur. i trendy w latach 1966-2008	12
3. Wykr. 3: Przyjazdy turystów z 10 głównych rynków 2007-2008	13
4. Wykr. 4: Liczba przyjazdów turystycznych według regionów 2007-2008	15
5. Wykr. 5: Podział procentowy przyjazdów turystycznych według regionów w latach 2001-2008	16
6. Wykr. 6: Procentowy udział turystów w ruchu turystycznym z podziałem na płeć w latach 2007-2008	17
7. Wykr. 7: Procentowy udział turystów w ruchu turystycznym z podziałem na grupy wiekowe w latach 2007-2008	18
8. Wykr. 8: Przyjazdy turystów według zawodów 2007-2008	18
9. Wykr. 9: Cele przyjazdów turystów w roku 2007-2008	19
10. Wykr. 10: Cel przyjazdów- dla przyjemności 2008r.	19
11. Wykr. 11: Cel przyjazdów-biznesowy 2008r.	20
12. Wykr. 12: Rodzaj transportu i miejsca przybycia turystów 2007-2008	20
13. Wykr. 13: Przyjazdy turystów według rodzaju lotu oraz przewozu morskiego 2007-2008	21
14. Wykr. 14: Udział linii lotniczych w całkowitym lotniczym ruchu turystycznym 2008r	21
15. Wykr. 15: Długość pobytu turystów w 2007-2008	23
16. Wykr. 16: Średnia długość pobytu turystów według podziału na regiony 2007-2008	24
17. Wykr. 17: Miesięczne obłożenie pokoi w 2009r. i styczniu 2010r.	26
18. Wykr. 18: Ilość udzielonych noclegów wśród turystów krajowych według regionów w 2007-2008	28
19. Wykr. 19: Wyjazdy zagraniczne Lankijczyków w latach 1998-2008	29